УДК 636.22/.28:612.64:611:636.21

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАТУС ТЕЛЯТ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ В НЕОНАТАЛЬНИЙ ПЕРІОД

Китаєва А.П., Сичова О.О.

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Вивчався морфофункціональний статус телят української червоної молочної породи в неонатальний період. Встановлено, що переважна більшість піддослідних телят (76,7%) за морфофункціональним статусом мають оцінку 78-93 бали.

Розробка та впровадження в виробництво економічно доцільних методів вирощування молодняку, які позитивні в зооветеринарному та санітарному відношенні, та які б забезпечували інтенсивний ріст і розвиток телят є на теперішній час однією з головних задач науки і практики в галузі скотарства.

Успішне вирощування молодняку, потребує досконалих знань природи тварин і чинників, що на них впливають. Спираючись на ці знання, треба розробити для кожного конкретного випадку систему заходів – від народження до початку експлуатації [5].

Онтогенез великої рогатої худоби поділяють на два періоди – ембріональний та постембріональний. Середня тривалість ембріонального періоду великої рогатої худоби становить 285 діб з коливаннями від 240 до 320 діб [1, 4].

Перший період післяутробного життя телят – новонародженості або неонатальний є найбільш критичним. У цей період відбувається пристосування організму до нових умов середовища. У добре розвинених телят він триває не менше двох тижнів, до моменту відпадання пупочного канатика. Вважається [3], що період новонародженості триває до 16 діб. За цей час відбувається достатня адаптація організму до нових умов існування. Новонароджені телята, сприймаючи

вплив різних факторів зовнішнього середовища неоднаково реагують на них. Для морфофункціонального адаптогенезу новонародженого організму велике значення має широкий спектр впливу факторів природних умов існування. Визначення морфофункціонального статусу неонатальних телят дозволяє проводити своєчасну та цілеспрямовану корекцію утробного недорозвинення, використовувати технологічні прийоми годівлі та утримання для підвищення їх життєздатності [2].

Тому метою нашої роботи, було визначення морфофункціонального статусу телят за допомогою тестів, розробленних Криштофоровою Б.В.(1999), за такими показниками:

- довжина хвоста (від кінчика до вершини п'яточного бугра),см;
- довжина останнього ребра (від вентрального кінця до фронтальної лінії плечового суглобу), см;
- шкіра і волосяний покрив;
- час реалізації пози стояння, хв.;
- кількість різцевих зубів;
- час появи сосального рефлексу, хв.;
- кількість еритроцитів, млн/мкм;
- кількість лейкоцитів, тис/мкм;
- жива маса, кг

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводились в ДПСП ім. Трофімова Одеської області Овідіопольського району на поголів'ї телят української червоної молочної породи у кількості 30 голів бугайців та 30 голів телиць. Групи телят формувалися за віком, статтю та живою масою при народженні.

Результати досліджень. Бугайці та телиці були розподіленні, в залежності від балів, які були отриманні при оцінці телят за морфофункціональним статусом, таким чином: від 67 до 69; 70-73; 74-77; 78-81; 82-85; 90-93; 94-97. (табл. 1).

Таблиця 1

Бальна оцінка морфофункціонального статусу неонатальних телят

Бали	бугайці		телиці	
	голів	%	голів	%
67-69	1	3,3	-	-
70-73	1	3,3	3	10
74-77	4	13,3	-	-
78-81	3	10	6	20
82-85	6	20	7	23,3
86-89	6	20	7	23,3
90-93	5	16,7	6	20
94-97	4	13,3	1	3,3
Всього	30	100	30	100
Всього по групам				
I (90-100)	9	30	7	23,3
II (67-89)	21	70	23	76,7
III (44-66)	-	-	-	-

Отже з таблиці 1 видно, що найменшу кількість балів – від 67 до 69, отримав 1 бугаєць або 3,3% від загальної кількості. Тоді як, найбільша кількість голів з 2-ох груп отримали від 82 до 85 та від 86 до 89 балів – по 6 голів з групи бугайців або по 20%, а з групи телиць – по 7 голів або по 23,3% від загальної кількості. Всього по групам морфофункціонального статусу до 1-ї групи відносяться : 9 голів або 30% бугайців та 7 голів або 23,3% телиць. В групі балів від 90 до 93 бугайців було 5 голів або 16,7%, телиць - 6 голів або 20%, а від 94 до 97 балів відповідно 4 голови або 13,3% бугайців та 1 голова або 3,3% телиць. До 2-ї групи за морфофункіональном статусом відноситься всього бугайців – 21 голова або 70%, телиць – 23 голови або 76,7%.

Оцінка морфофункціональних показників (табл. 2) свідчить про те, що бугайці в середньому мають живу масу майже 31 кг., а телиці 28 кг., що менше ніж у бугайців на 3 кг або 10%.

Таблиця 2

Показники морфофункціонального статусу неонатальних телят

Показники	бугайці				телиці			
	x±Sx	±σ	Cv, %	lim	x±Sx	±σ	Cv,%	lim
Жива маса, кг	30,967± 0,152	0,836	2,7	30-32	28,000± 0,148	0,816	2,9	27-29
Довжина хвоста, см	2,200± 0,184	1,013	46,1	1-4	2,233± 0,146	0,803	36,0	1-4
Довжина останнього ребра, см	3,300± 0,194	1,069	32,4	2-6	3,100± 0,171	0,943	30,4	2-6
Час реалізації пози стояння, хв.	32,667± 1,461	8,034	24,6	20-50	31,667± 1,453	7,993	25,2	15-50
Час появи рефлексу сосання, хв.	40,333± 1,591	8,750	21,7	25-60	38,500± 0,291	8,958	23,3	20-60
Кількість різцевих зубів	4,733± 0,318	1,750	37,0	2-8	5,200± 1,629	1,600	30,8	2-8
Кількість еритроцитів, млн./мкл	7,522± 0,083	0,458	6,1	6,63-8,31	7,291± 0,073	0,384	5,3	6,13-7,98
Кількість лейкоцитів, тис/мкл	7,802± 0,034	0,515	6,6	6,75-8,70	7,497± 0,092	0,505	6,7	6,20-8,35

Довжина хвоста (від кінчика до вершини п’яточного бугра) однакова і складає 2,2 см. Довжина останнього ребра (від вентрального кінця до фронтальної лінії плечового суглобу) у бугайців 3,3 см, у телиць 3,1 см, тобто різниця незначна.

Час реалізації пози стояння у бугайців більше ніж у телиць на 1 хв. або на 3% і складає 32,5 хв. Час появи рефлексу сосання у телиць теж менший ніж у бугайців і складає 38,5 хв., що менше на 1,8 хв. або 4,5%.

Кількість еритроцитів і лейкоцитів відповідає нормі та дещо більша у бугайців: еритроцитів у бугайців більше ніж у телиць на 0,231 млн/мкл або 3,1%, а лейкоцитів на 0,305 тис/мкл або на 3,9%.

Висновки. Встановлено, що переважна більшість піддослідних телят (76,7%) за морфофункціональним статусом мають оцінку 78-93 бали. Тобто можна прогнозувати, що в утробному розвитку (особливо в останні тижні плодового періоду) виникла затримка не стільки росту, скільки розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костенко І.В, Сірацький Й.З., Шевченко М.І. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. – Київ: Урожай,1995.-471с.

2. Криштофорова Б.В. Неонатология телят. – Симферополь: Таврия,1999. – 196с.

3. Носков Н.М. Основы выращивания телят. – М.: Сельхозиздат,1956.-230с.

4. Трофимов А.Ф., Шляхтунов В.И., Музыка А.А. Выращивание новонарожденных телят // Ефективне тваринництво.-2006.-№5.-С.20-26

5. Хрипун В. Вирощування молодняку великої рогатої худоби // пропозиція.-2000.-№5.-С.68-69

Китаева А.П., Сычёва Е.А. Морфофункциональный статус телят украинской красной молочной породы в неонатальный период

Одесский государственный аграрний университет, г. Одесса, Украина

Изучался морфофункциональный статус телят украинской красной молочной породы в неонатальный период. Установлено, что большее количество подопытных телят (76,7%) по морфофункциональному статусу получили оценку 78-93 балла.

Kitaeva A., Sychova L. The morphofunctional status of the calfs of Ukrainian red lactescent rock in neonatal term

Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine

Was studied the morphofunctional status of the calfs of Ukrainian red lactescent rock in neonatal term. Is established, that a lot of the experimental calfs (76,7%) on the morphofunctional status have anestimation 78-93 balls.